

แนวปฏิบัติที่ดีของ

๒๕๖
ผู้ออก
๑

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

“แนวปฏิบัติที่ดีของผู้ถือหุ้น”

มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่

ให้ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง
ที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลกิจการบริษัท
ได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองชัดเจนขึ้น

และได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ในการทำหน้าที่และปกป้องสิทธิของตนเอง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวปฏิบัติดังกล่าวนี้

จะช่วยให้ผู้ถือหุ้นได้มีการนำ

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปปฏิบัติ

ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

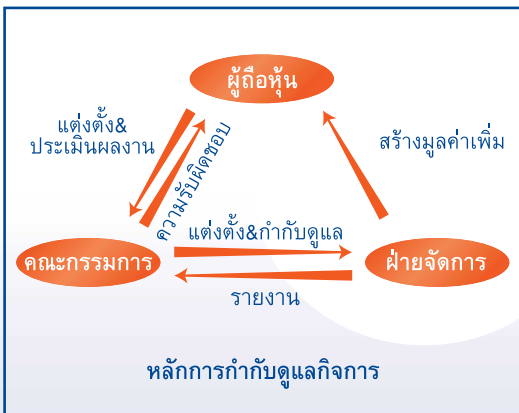
และส่งผลดีต่อการพัฒนามาตรฐาน

การกำกับดูแลกิจการของไทยในภาพรวม

บทบาทของผู้ถือหุ้น เกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี

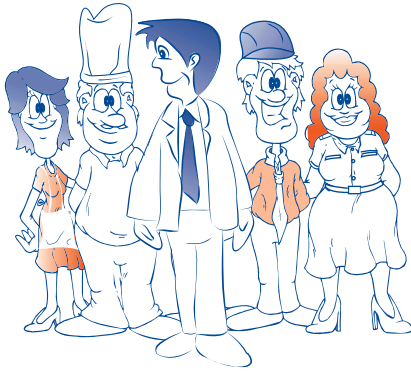
ในการดำเนินกิจการในรูปของบริษัท มีบุคคลอยู่ 3 กลุ่ม ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการและสอดส่องดูแลกิจการ นั่นก็คือ คณะกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการดำเนินงาน และการรักษาทรัพย์สินของบริษัท เป็นผู้แต่งตั้งฝ่ายจัดการให้ดำเนินการตามนโยบายที่มอบหมาย โดยมีผู้ถือหุ้นในฐานะที่เป็นเจ้าของบริษัทหรือเป็นเจ้าของเงินลงทุนในกิจการ เป็นผู้มีบทบาทควบคุมบริษัทในทางอ้อม โดยเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเข้าไปเป็นตัวแทนของตนในการกำกับดูแลการดำเนินงานของกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุด ผู้ถือหุ้นในฐานะเจ้าของเงินจึงมีสิทธิสูงสุดในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเรื่องสำคัญ ๆ ของบริษัท และมีสิทธิที่จะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของกิจการอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามสัดส่วนของเงินที่ตนลงทุนไป

อย่างไรก็ดี ผู้ถือหุ้นย่อมประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ที่มีสัดส่วนของเงินลงทุนสูงและมีอำนาจในการบริหารและควบคุมกิจการด้วยการเป็นกรรมการและผู้บริหาร หรือโดยส่งตัวแทนของตนเข้ามาเป็นกรรมการ เพื่อแต่งตั้งผู้บริหาร และกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจในการบริหาร ซึ่งตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีนั้น กลุ่มผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการบริหารและควบคุมกิจการจะต้องไม่เอาเปรียบและให้ความเป็นธรรมต่อกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ไม่มีอำนาจบริหาร

แนวปฏิบัติที่ดีของผู้ถือหุ้น

เมื่อเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นย่อมต้องการได้รับผลตอบแทนที่ดี ซึ่งผลตอบแทนนั้นอาจจะอยู่ในรูปของเงินปันผล หุ้นปันผล หรือ มูลค่าหุ้นที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม กฎหมาย ผู้ถือหุ้นจะเป็นบุคคลสุดท้ายที่มีสิทธิได้รับผลตอบแทน รายได้ หรือทรัพย์สินคืนจากบริษัทในฐานะเป็นผู้เรียกร้องสุดท้าย ดังนั้นเพื่อให้บรรล่วัตถุประสงค์การลงทุนของผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นจึงควรมีบทบาทความรับผิดชอบตามหน้าที่ ใช้สิทธิของตนเองอย่างเต็มที่ ตัดสินใจด้วยตนเองอย่างสมเหตุสมผลและยอมรับผลที่ตามมาจากการตัดสินใจนั้น

อย่างที่ได้อธิบายมาแล้วว่า ผู้ถือหุ้นอาจมีหลายกลุ่ม ดังนั้นจึงมีแนวที่ควรจะปฏิบัติมากน้อยแตกต่างกันไป ในที่นี้จึงแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก คือ แนวปฏิบัติที่ดีโดยทั่วไป และแนวปฏิบัติที่ดีเพิ่มเติมสำหรับผู้ถือหุ้นแต่ละกลุ่ม ได้แก่ ผู้ถือหุ้นรายย่อย ผู้ถือหุ้นสถาบัน และผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจควบคุมบริษัท

แนวที่ควรปฏิบัติ มีดังนี้

ก. แนวปฏิบัติที่ดีโดยทั่วไป

1. เข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นทุกครั้ง ยกเว้นมีเหตุจำเป็น และหากไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ควรมอบฉันทะให้บุคคลอื่นเข้าร่วมประชุมแทน

ตามกฎหมายมหาชน คณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการประชุมสามัญประจำปีผู้ถือหุ้นภายใน 4 เดือนนับแต่วันสิ้นรอบปีบัญชีของบริษัท นอกเหนือจากการประชุมสามัญประจำปีดังกล่าว คณะกรรมการอาจมีการจัดประชุมเพิ่มเติมตามความจำเป็นในเวลาอื่นอีกได้ ซึ่งเรียกว่าการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น

สิทธิในการเข้าร่วมประชุมไม่ว่าจะเป็นการประชุมสามัญหรือวิสามัญผู้ถือหุ้นก็ตาม เป็นสิทธิที่ผู้ถือหุ้นทุกคนควรจะต้องใช้อย่างยิ่ง และถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้ถือหุ้นทุกคนควรปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของตนและรักษาผลประโยชน์ของบริษัท และถือเป็นโอกาสอันดีที่ผู้ถือหุ้นจะได้ซักถามคณะกรรมการ ซึ่งผู้ถือหุ้นได้เลือกให้เข้าไปทำหน้าที่บริหารบริษัทแทนตน และเสนอข้อคิดเห็นหรือความประสงค์ของตนให้คณะกรรมการพิจารณา

ในกรณีที่ผู้ถือหุ้นไม่ว่างหรือไม่สะดวกที่จะเข้าร่วมประชุมหรือเป็นผู้ถือหุ้นในหลายบริษัท ซึ่งมีกำหนดการประชุมในวันเวลาเดียวกัน ผู้ถือหุ้นก็ไม่ควรละเลยสิทธินี้ เพราะยังมีทางออกหรือทางเลือก นั่นคือมอบฉันทะให้บุคคลอื่นไปเพื่อเข้าร่วมประชุมแทน โดยควรระบุความเห็นในแต่ละวาระที่ต้องการให้ผู้รับมอบฉันทะดำเนินการ เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือตอกเสียง เพื่อว่าจะได้เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ถือหุ้นต้องการอย่างแท้จริง

การมอบฉันทะให้บุคคลอื่นไปทำหน้าที่แทนนั้น ผู้รับมอบต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว หากผู้ถือหุ้นไม่ทราบว่าจะมอบฉันทะให้กับผู้ใด ผู้ถือหุ้นอาจมอบหมายให้กรรมการที่เป็นอิสระของบริษัท หรือกรรมการตรวจสอบ เป็นผู้รับมอบฉันทะก็ได้ เพื่อว่าจะได้ไม่เสียสิทธินั้นไป โดยผู้ถือหุ้นสามารถศึกษาข้อมูลของกรรมการเหล่านั้นได้จากรายงานประจำปีที่แนบมาพร้อมกับหนังสือนัดประชุมหรือขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมจากบริษัทได้

2. ศึกษาข้อมูลอย่างเพียงพอก่อนการประชุม

เมื่อบริษัทจะจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นจะได้รับหนังสือนัดประชุมจากบริษัท ซึ่งจะระบุสถานที่ วัน เวลาที่จะนัดประชุม ระเบียบวาระในการประชุม และเรื่องที่จะเสนอ ซึ่งอาจเป็นเรื่องเพื่อทราบ เพื่ออนุมัติ หรือเพื่อพิจารณา รวมทั้งได้รับทราบความเห็นของคณะกรรมการต่อเรื่องดังกล่าว

ส่วนระยะเวลาที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับหนังสือนัดประชุมนั้น กฎหมายมหาชนได้กำหนดไว้ว่าบริษัทจะต้องจัดส่งหนังสือนัดประชุมให้ผู้ถือหุ้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนวันประชุม อย่างไรก็ตาม อาจมีบางกรณีที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับหนังสือนัดประชุมล่วงหน้ามากกว่านี้ เนื่องจากข้อกำหนดอื่น เช่น ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดว่ากรณีเพิกถอนหุ้นของบริษัทจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ถือหุ้นต้องได้รับหนังสือนัดประชุมล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วันก่อนวันประชุม เป็นต้น

สำหรับการประชุมสามัญผู้ถือหุ้น สิ่งที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับเพิ่มเติมก็คือ รายงานประจำปี ซึ่งบริษัทจะแนบมาพร้อมกับหนังสือนัดประชุมด้วย

เมื่อผู้ถือหุ้นได้รับเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้ถือหุ้นควรอ่านและศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดในวาระต่าง ๆ ที่ระบุในหนังสือนัดประชุม เช่น

การรับรองงบการเงิน

เพราะงบการเงินเป็นเครื่องสะท้อนผลประกอบการและฐานะการเงินของบริษัทในรอบปีที่ผ่านมาว่าเป็นไปตามที่คณะกรรมการบริษัทได้แถลงทิศทางไว้ก่อนหน้าและได้ตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร มีอะไรที่น่าเป็นห่วงหรือไม่ อย่างไร ผู้ถือหุ้นควรพิจารณาผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัทในรอบปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับงบการเงินในงวดก่อนรวมทั้ง หน้ารายงานความเห็นของผู้สอบบัญชีและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นข้อมูลที่ผู้ถือหุ้นไม่ควรมองข้ามหรือละเลย เพราะผู้สอบบัญชีอาจส่งสัญญาณความผิดปกตินั้นให้ผู้ถือหุ้นได้รับทราบ หากพบสิ่งที่ไม่ผิดปกติหรือไม่เข้าใจ ผู้ถือหุ้นควรซักถามในที่ประชุมก่อนที่จะอนุมัติงบการเงินนั้น

การแต่งตั้งกรรมการใหม่

เพราะมีกรรมการบางท่านต้องออกตามวาระ หรือ อาจเป็นการเพิ่มจำนวนกรรมการบริษัท ผู้ถือหุ้นควรศึกษา ข้อมูลเบื้องต้นของกรรมการที่บริษัทเสนอแต่งตั้ง เช่น อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ วิธีการหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ใช้ในการสรรหา ผลงานที่ผ่านมาในการปฏิบัติงานที่บริษัท (กรณีแต่งตั้งกรรมการท่านเดิมกลับเข้าดำรงตำแหน่งต่อ) เช่น จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ซึ่งก็พอจะแสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ควรพิจารณาด้วยว่ากรรมการที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นมีธุรกิจของตนเองที่ถือว่าเป็นคู่แข่งกับ บริษัทหรือมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ที่อาจกระทบ ธุรกิจของบริษัทหรือไม่

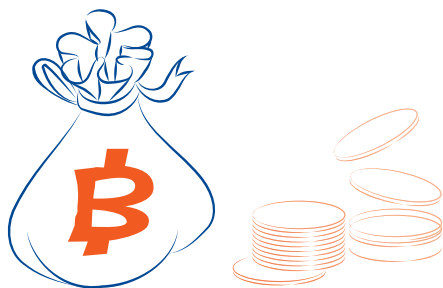
การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีเป็นบุคคลที่ผู้ถือหุ้นควรให้ความใส่ใจ เพราะผู้สอบบัญชีเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นที่ช่วยตรวจสอบ ความถูกต้องและความเป็นปัจจุบันของงบการเงิน การมั่งงิบ การเงินที่น่าเชื่อถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สามารถใช้เป็น เครื่องมือในการติดตามผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน ของบริษัทได้ ดังนั้นผู้สอบบัญชีจึงควรที่จะเป็นบุคคลที่เป็น อิสระจากฝ่ายจัดการ เพื่อว่าจะได้สามารถแสดงความเห็น ได้อย่างตรงไปตรงมาและโปร่งใส

ในการพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชี ผู้ถือหุ้นควรพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

1. ผู้สอบบัญชีดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับบริษัทหรือฝ่ายจัดการหรือไม่ อย่างไร เช่น นอกจากให้บริการด้านการสอบบัญชีแล้ว ยังให้บริการแก่บริษัทในด้านการเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ปรึกษาด้านกฎหมายด้วยหรือไม่ เป็นต้น ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีให้บริการในด้านดังกล่าวด้วย ผู้สอบบัญชานั้นอาจไม่มีความเป็นอิสระในการสอบบัญชีของบริษัท ซึ่งอาจมีผลต่อความเชื่อถือได้ในงบการเงินของบริษัท
2. ค่าตอบแทนที่บริษัทเสนอจ่ายให้กับผู้สอบบัญชีมีความเหมาะสมเพียงใด บริษัทได้มีข้อมูลประกอบเพื่อให้ผู้ถือหุ้นพิจารณาหรือไม่ อย่างไร
3. จำนวนปีที่ผู้สอบบัญชีให้บริการแก่บริษัท ข้อคิดในประเด็นนี้คือ หากบริษัทใช้บริการผู้สอบบัญชีรายนั้นเป็นเวลานาน เช่นเกิน 5 ปี อาจมีความคุ้นเคยหรืออะลุ้มอล่วยประเด็นสำคัญบางอย่างไป ซึ่งอาจส่งผลเสียหายต่อบริษัทได้
4. เหตุผลที่บริษัทขอเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี

การจ่ายค่าตอบแทนแก่กรรมการ

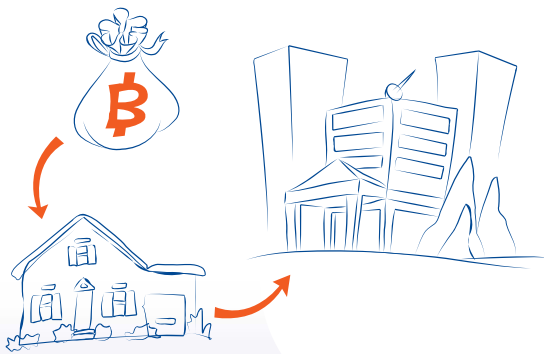
โดยหลักการ ค่าตอบแทนที่บริษัทจะจ่ายให้แก่กรรมการควรอยู่บนพื้นฐานที่เหมาะสม กล่าวคือสามารถจูงใจให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดให้แก่บริษัทได้ แต่ก็ไม่ควรมากเกินไปจนผู้ถือหุ้นเองเป็นผู้เสียประโยชน์ ดังนั้นหากมีวาระดังกล่าวเสนอขออนุมัติจากผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นควรพิจารณาถึงหลักเกณฑ์และความสมเหตุสมผลที่บริษัทเสนอ เช่น

1. ลักษณะของค่าตอบแทน ซึ่งผู้ถือหุ้นควรพิจารณาครอบคลุมทั้งค่าตอบแทนที่อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น เบี้ยประชุม บำเหน็จ/โบนัส ค่ารับรอง ค่าเช่าบ้าน และค่าตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น การให้สิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น
2. การจ่ายค่าตอบแทนแก่กรรมการในปีที่ผ่านมา
3. ผลการดำเนินงานของบริษัท
4. การจ่ายค่าตอบแทนของบริษัทอื่น ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน
5. การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการที่ผ่านมา

การเพิ่มทุนของบริษัท

การเพิ่มทุนจะมีผลทำให้จำนวนหุ้นของบริษัทเพิ่มขึ้น อาจทำให้มูลค่าหุ้นตามบัญชี (Book Value) ลดลง หรือ ราคาตลาดของหุ้นลดลง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อมูลค่าหุ้นและ ส่วนแบ่งกำไรที่ผู้ถือหุ้นจะได้รับ กล่าวคือเมื่อมีจำนวนหุ้น เพิ่มขึ้นและหากบริษัทไม่สามารถรักษาสัดส่วนการทำกำไร ของบริษัทไว้ได้ ก็จะมีผลให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนใน ส่วนแบ่งกำไรที่น้อยลง ดังนั้นเมื่อบริษัทต้องการที่จะเพิ่มทุน จึงเป็นเรื่องที่ผู้ถือหุ้นควรให้ความสำคัญและพิจารณาอย่าง รอบคอบ ผู้ถือหุ้นควรได้พิจารณาในประเด็นต่าง ๆ เช่น

1. วัตถุประสงค์ของการใช้เงินเพิ่มทุน ผู้ถือหุ้นควร พิจารณาว่าบริษัทจะนำไปใช้เพื่ออะไร อย่างไร เมื่อใด และ จะเป็นประโยชน์ต่อบริษัทหรือไม่ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ วัตถุประสงค์ที่บริษัทแจ้งต่อผู้ถือหุ้นควรมีความชัดเจน เช่น ลงทุนในโครงการ ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน หรือชำระ หนี้เงินกู้

ผู้ถือหุ้นไม่ควรให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์
ในลักษณะที่ขึ้นกับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริษัท
เพราะนั่นเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้
คณะกรรมการบริษัทใช้อำนาจหน้าที่
ในทางที่ไม่พึงกระทำ ซึ่งอาจส่งผลเสียหาย
ต่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นโดยรวม

2. วิธีการในการจัดสรรหุ้นเพิ่มทุน ควรพิจารณา
ว่าเป็นการจัดสรรให้กับผู้ใด เช่น ผู้ถือหุ้นเดิม ผู้ถือหุ้น
เฉพาะเจาะจงบางราย หรือประชาชนทั่วไป และควรพิจารณา
ด้วยว่าในกรณีที่มีหุ้นเหลือ มีกระบวนการจัดสรรหุ้นที่เหลือ
เหล่านั้นอย่างไร กระบวนการจัดสรรดังกล่าวเป็นธรรมต่อ
ผู้ถือหุ้นหรือไม่

3. ราคาที่เสนอขาย ควรพิจารณาถึงวิธีในการกำหนด
ราคา ความสมเหตุสมผลของการกำหนดราคาดังกล่าว

การออกหลักทรัพย์ให้แก่กรรมการและพนักงาน

บริษัทอาจขออนุมัติผู้ถือหุ้นในการออกหลักทรัพย์
เช่น หุ้น หรือใบสำคัญแสดงสิทธิ (Warrant) ให้แก่กรรมการ
และพนักงานของบริษัทเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจแก่พนักงาน
อย่างไรก็ตาม การจัดสรรดังกล่าวควรดำเนินการด้วยความ
เป็นธรรม ไม่เอาเปรียบผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นจึงควรพิจารณา
ข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ เช่น

1. เหตุผลและข้อมูลประกอบการพิจารณาที่บริษัท
เสนอ เช่น ลักษณะการจัดสรร ประโยชน์ที่บริษัทได้รับ
เปรียบเทียบกับผลตอบแทนในปัจจุบันของบุคคลดังกล่าว

2. ผลกระทบจากการลดลงของราคาหุ้น (Dilution
Effect) เมื่อมีจำนวนหุ้นเพิ่มขึ้น

3. ความสมเหตุสมผลของการกำหนดราคาเสนอขาย
หรือราคาใช้สิทธิแปลงสภาพ เช่น การเปรียบเทียบกับราคา
ตลาด ระยะเวลาที่ใช้ในการเปรียบเทียบมีความผันผวนของ
ราคาหรือไม่ อย่างไร